

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie**

RWA-61-9/06/DJ

Warszawa, dn. 14 lutego 2007 r.

DECYZJA Nr RWA-5/2007

Na podstawie art. 23c ust. 1 w związku z art. 23a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.) oraz stosownie do treści art. 28 ust. 6 tej ustawy i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. Nr 18, poz. 172 ze zm.)

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

po przeprowadzeniu, wszczętego z urzędu, postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów przeciwko Piotrowi Potraskiemu prowadzącemu w Pruszkowie działalność gospodarczą pod nazwą „ROB-BUD”, uznaje się, że:

I. stosowanie przez Piotra Potraskiego prowadzącego w Pruszkowie działalność gospodarczą pod nazwą „ROB-BUD” postanowień zawartych we wzorcu umownym „Zlecenie- - Umowa” o treści:

A „W wypadku odstąpienia przez zamawiającego od wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie ewentualnie uniemożliwienie przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, iż zamawiający poniesie koszty, na które składa się całość zużytego materiału do przygotowania realizacji umowy wraz z kosztami transportu tych materiałów do miejsca wykonania usługi wskazanego przez zamawiającego oraz koszty delegowania pracowników do wykonania tej konkretnej usługi. (Przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona).” (ust. 1 umowy),

B „Przyjmujący zamówienie zastrzega sobie możliwość opóźnienia realizacji wykonania usługi.” (ust. 2 umowy),

C „Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie” (ust. 4 umowy),

stanowi praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, określone w art. 23a ust. 2 w zw. z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegające na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, **i nakazuje się zaniechanie ich stosowania.**

II działanie Piotra Potraskiego prowadzącego w Pruszkowie działalność gospodarczą pod nazwą „ROB-BUD”, polegające na podawaniu w treści „Zlecenia – Umowy” wyłącznie ceny netto oferowanych usług jako sprzeczne z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 lipca

2001 r. o cenach (Dz. U. Nr 97, poz. 1050 ze zm.) **stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, określoną w art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów **i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.**

UZASADNIENIE

Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Warszawie wpłynęła skarga, w załączeniu do której skarżący przekazał wzór umowy wykorzystywany przez Piotra Potraskiego „ROB-BUD” w Pruszkowie przy zawieraniu z konsumentami umów o wykonanie usług montażu okien lub drzwi. Dokonana przez Delegaturę UOKiK w Warszawie analiza tego wzorca wykazała, że zawiera on postanowienia, które mogą być tożsame z treścią postanowień wpisanych już do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone oraz postanowienie, które, w związku z tym, że informuje wyłącznie o wartości netto zakupywanej usługi, może naruszać przepisy ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz. U. Nr 97, poz. 1050 ze zm.).

W związku ze stwierdzeniem istnienia przesłanek do wszczęcia przeciwko temu podmiotowi postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Delegatura UOKiK w Warszawie, w celu potwierdzenia faktu prowadzenia przez ten podmiot działalności gospodarczej, pismem z dnia 8 sierpnia 2006 r. zwróciła się do Urzędu Miejskiego w Pruszkowie o wydanie aktualnego zaświadczenia o wpisie Piotra Potraskiego do Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Pruszkowa.

Po uzyskaniu przedmiotowego zaświadczenia potwierdzającego, iż Piotr Potraski prowadzi w Pruszkowie działalność gospodarczą pod nazwą „ROB-BUD” (dalej: ROB-BUD), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatura w Warszawie postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2006 r. wszczął przeciwko ROB-BUD postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów pod zarzutem stosowania postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego (dalej: k.p.c.), co może stanowić naruszenie art. 23a ust. 2 w zw. z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz pod zarzutem naruszania art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz. U. Nr 97, poz. 1050 ze zm.) poprzez podawanie w treści zawieranych z konsumentami umów wyłącznie ceny netto oferowanych usług, co może stanowić naruszenie art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Jednocześnie postanowieniem z dnia 24 sierpnia 2006 r. Prezes Urzędu zaliczył w poczet materiałów dowodowych kopię uzyskanego od konsumenta wzorca umownego „Zlecenie – Umowa” wykorzystywanego przez ROB-BUD oraz zaświadczenie z dnia 17 sierpnia 2006 r. o wpisie Piotra Potraskiego do Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Pruszkowa.

Zawiadamiając przedsiębiorcę o wszczęciu przedmiotowego postępowania, Delegatura UOKiK w Warszawie wezwała ROB-BUD do ustosunkowania się do zarzutów zawartych w postanowieniu o wszczęciu tego postępowania.

Przesłane na ujawniony w Ewidencji Działalności Gospodarczej adres wykonywania przez ROB-BUD działalności gospodarczej postanowienie z dnia 24 sierpnia 2006 r. oraz zawiadomienie z dnia 24 sierpnia 2006 r. o wszczęciu przedmiotowego postępowania, mimo dwukrotnego awizowania (w dniach 28 sierpnia 2006 r. i 4 września 2006 r.) nie zostały odebrane z właściwej placówki pocztowej, po czym zostały zwrócone do nadawcy. Celem stworzenia dodatkowej możliwości zapoznania się przedsiębiorcy z treścią tych pism, Delegatura UOKiK w Warszawie pismem z dnia 17 listopada 2006 r. przekazała je na drugi

z ujawnionych w Ewidencji Działalności Gospodarczej adresów miejsca wykonywania przez ROB-BUD działalności gospodarczej.

Pismo to zostało odebrane przez przedsiębiorcę w dniu 28 listopada 2006 r., o czym świadczy zwrotne potwierdzenie odbioru.

Pismem z dnia 19 stycznia 2007 r. Prezes Urzędu zawiadomił ROB-BUD o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie. Jednocześnie został wyznaczony termin na zapoznanie się strony z materiałem zebrany w aktach postępowania. Mimo stosownego zawiadomienia, przedsiębiorca nie skorzystał z uprawnień do zapoznania się z całością akt sprawy.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje:

Piotr Potraski wpisany do Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Pruszkowa pod numerem 6375 prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą ROB-BUD w Pruszkowie. Przedmiotem tej działalności jest m.in. montaż stolarki budowlanej oraz sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, gdzie indziej niesklasyfikowana.

Przy zawieraniu z konsumentami umów o wykonanie usług montażu drzwi i okien ROB-BUD posługuje się wzorcem umownym w rozumieniu art. 384 Kodeksu cywilnego (dalej: k.c.) zatytułowanym „*Zlecenie – Umowa*”.

Po przeprowadzeniu analizy tego wzorca Prezes Urzędu ustalił, iż w jego treści znajdują się postanowienia analogiczne do postanowień wpisanych już do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

W ust. 1 tego wzorca znajduje się zapis w brzmieniu: „*W wypadku odstąpienia przez zamawiającego od wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie ewentualnie uniemożliwienie przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, iż zamawiający poniesie koszty, na które składa się całość zużytego materiału do przygotowania realizacji umowy wraz z kosztami transportu tych materiałów do miejsca wykonania usługi wskazanego przez zamawiającego oraz koszty delegowania pracowników do wykonania tej konkretnej usługi. (Przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona)*”.

W rejestrze klauzul abuzywnych pod numerem 39 znajduje się postanowienie o treści: „*W wypadku rezygnacji przez zamawiającego z wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie ewentualnie uniemożliwienie przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, że przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona*”, uznane za niedozwolone postanowienie umowne wyrokiem Sądu Okręgowy w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (obecnie: Sąd Okręgowy w Warszawie – XVII Wydział Ochrony Konkurencji i Konsumentów; dalej: SOKiK) z dnia 31 stycznia 2003 r., sygn. akt XVII Amc 31/02.

W ust. 2 „*Umowy - Zlecenia*” przedsiębiorca stosuje zapis: „*Przyjmujący zamówienie zastrzega sobie możliwość opóźnienia realizacji wykonania usługi*”.

Postanowienie o identycznym brzmieniu figuruje w rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod numerem 40. Postanowienie to zostało wpisane do rejestru w dniu 30 czerwca 2003 r. na mocy wyroku SOKiK z dnia 31 stycznia 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 31/02).

Prezes Urzędu ustalił również, iż ROB-BUD w ust. 4 stosowanego wzorca umownego zamieścił postanowienie w brzmieniu: „*Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie*”.

Postanowienie o identycznie sformułowanej treści znajduje się w rejestrze postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone pod numerem 41. Zostało ono uznane za abuzywne orzeczeniem SOKiK z dnia 31 stycznia 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 31/02) i wpisane do rejestru w dniu 30 czerwca 2003 r.

Prezes Urzędu ustalił również, iż w wykorzystywanym przez ROB-BUD wzorcu umownym zatytułowanym „Zlecenie - Umowa” podawana jest jedynie wartość netto zamawianej usługi. W treści umowy w części dotyczącej charakterystyki dokonanego zamówienia zawarte jest sformułowanie „Całkowity koszt wykonania usługi wraz z materiałem.....+ 7% VAT”. W ust. 6 wzorca znajduje się natomiast zapis „Cena netto”.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, „*przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Nie jest zbiorowym interesem konsumentów suma indywidualnych interesów konsumentów*”. Przykładowy katalog praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów został wskazany w art. 23a ust. 2 tej ustawy, który stanowi: „*za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ Kodeksu postępowania cywilnego, naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwą lub wprowadzającą w błąd reklamę i inne czyny nieuczciwej konkurencji godzące w zbiorowe interesy konsumentów*”.

Jak wynika z definicji praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, stwierdzenie istnienia przedmiotowej praktyki wymaga spełnienia łącznie dwóch przesłanek:

- a) bezprawności działania,
- b) naruszenia zbiorowego interesu konsumentów.

Ad I

W uzasadnieniu do projektu rządowego ustawy z dnia 5 lipca 2002 r., nowelizującej ustawę o ochronie konkurencji i konsumentów zawarto stwierdzenie, że „*same przepisy art. 23a – 23d nie regulują konstrukcji bezprawności działań przedsiębiorcy. Działania te mogą okazać się bezprawne w razie ustalenia, że doszło do naruszenia przepisów innych ustaw, ale także zasad współżycia społecznego i dobrych obyczajów*” (druk sejmowy nr 366, s. 20). Wskazano bowiem, że przepisy regulujące postępowanie w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w przeważającej mierze mają charakter procesowy. Normy materialnoprawne istotne z punktu widzenia stwierdzenia praktyki znajdują się natomiast w innych ustawach. Prezes Urzędu, wydając decyzje, o których mowa w art. 23c i 23d ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, winien zatem stosować przepisy innych ustaw i na ich podstawie oceniać, czy działania przedsiębiorcy miały charakter bezprawny.

Niemniej, jak wskazał SOKiK w wyroku z dnia 25 marca 2004 r. (sygn. akt XVII Ama 51/03), w oparciu o art. 23a ust. 2 można sformułować samoistną przesłankę bezprawności, jeżeli ustalono, że przedsiębiorca stosował postanowienia wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c. A zatem wykazanie, że przedsiębiorca wprowadził do obrotu wzorec umowny zawierający postanowienia o treści już wpisanej do rejestru klauzul abuzywnych stanowi wystarczającą przesłankę do uznania bezprawności działania tego przedsiębiorcy.

Należy bowiem podnieść, iż stosowanie postanowienia, które po uznaniu go przez Sąd Okręgowy w Warszawie – XVII Wydział Ochrony Konkurencji i Konsumentów za niedozwolone zostało wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych, jest prawnie zakazane. Prawomocny wyrok SOKiK, wydany po przeprowadzeniu kontroli abstrakcyjnej wzorca umowy, wskazujący treść postanowień wzorca umowy uznanych za niedozwolone i zakazujący ich wykorzystywania ma od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru klauzul abuzywnych skutec wobec osób trzecich (art. 479⁴³ k.p.c.). Przepis tego artykułu rozszerza zatem prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. *„Artykuł ten dotyczy rozszerzonej prawomocności materialnoprawnej w znaczeniu podmiotowym. Chodzi o grupę przypadków takiej prawomocności, w których wyrok z powodu szczególnego charakteru przedmiotu procesu ma powagę rzeczy osądzonej dla wszystkich i przeciwko wszystkim. Przepis bowiem wyraźnie stanowi, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, wywołuje więc skutek erga omnes”* (H. Cieplą w: „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz.” T. II, wydanie 3, s. 249). Przepis art. 479⁴³ k.p.c. stanowiąc, iż wyrok ma skutek wobec osób trzecich, nie ogranicza w żaden sposób kategorii tych podmiotów. *Lege non distigente*, wyrok ma skutek wobec wszystkich, tzn. zarówno wobec przedsiębiorcy, który klauzulę wprowadził do swoich wzorców umów, jak i do każdego innego przedsiębiorcy, stosującego własne warunki umów. Należy zatem przyjąć, że wyrok SOKiK od chwili wpisania klauzuli do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK wywiera skutek względem wszystkich uczestników obrotu. Oznacza to, że żaden z podmiotów uczestniczących w obrocie prawnym nie może posługiwać się przedmiotowym postanowieniem.

Należy podkreślić, iż dla uznania, iż klauzula wpisana do rejestru i klauzula z nią porównywana są tożsame w treści nie jest konieczna dokładna literalna identyczność tych postanowień. Rozbieżność użytych wyrażen, zmiana szyku zdania czy zastosowanie synonimów nie eliminuje bowiem abuzywnego charakteru ocenianego postanowienia. By zaistniała możliwość uznania dwóch postanowień za tożsame wystarczy, by hipoteza zapisu kwestionowanego w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów mieściła się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru. *„Nie jest konieczna literalna zgodność porównywalnych klauzul. Głównym czynnikiem przesądzającym powinien być, zdaniem Sądu, zamiar, cel jakiemu ma służyć kwestionowana klauzula. Jeśli jest on zgodny z celem utworzenia klauzuli uznanej za niedozwoloną, można uznać, iż obie są tożsame”* (wyrok SOKiK z dnia 25 maja 2005 r. sygn. akt XVII Ama 46/04).

Strona niniejszego postępowania w wykorzystywanym w obrocie z konsumentami wzorcu umownym zatytułowanym „Zlecenie - Umowa” stosuje w ust. 1 zapis o treści: *„W wypadku odstąpienia przez zamawiającego od wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie ewentualnie uniemożliwienie przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, iż zamawiający poniesie koszty, na które składa się całość zużytego materiału do przygotowania realizacji umowy wraz z kosztami transportu tych materiałów do miejsca wykonania usługi wskazanego przez zamawiającego oraz koszty delegowania pracowników do wykonania tej konkretnej usługi. (Przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona)”*. Pod numerem 39 w rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone znajduje się postanowienie o treści: *„W wypadku rezygnacji przez zamawiającego z wykonania usługi przez przyjmującego zlecenie ewentualnie uniemożliwienie przystąpienia do wykonania usługi, strony zgodnie ustalają, że przedpłata gwarancyjna nie zostanie zwrócona”*, (wyrok SOKiK z dnia 31 stycznia 2003 r., sygn. akt XVII Amc 31/02).

W ocenie Prezesa Urzędu, postanowienie ust. 1 „Umowy - Zlecenia”, w zakresie w jakim przewiduje przepadek przedpłaty gwarancyjnej w sytuacji rezygnacji klienta

z zamówionej usługi, ewentualnie uniemożliwienia przystąpienia zleceniobiorcy do wykonania tej usługi, jest zbieżne w swej treści z przywołanym postanowieniem umownym wpisanym do rejestru klauzul abuzywnych. Obie klauzule przewidują bowiem jednakowe skutki dla klienta w przypadku zaistnienia tych samych okoliczności. Tym samym uznać należy, że postanowienie stosowane przez przedsiębiorcę, będącego stroną niniejszego postępowania, jest we wskazanym zakresie tożsame z treścią postanowienia wpisanego do rejestru klauzul abuzywnych pod numerem 39 i jako takie zakazane.

W ust. 2 „Zlecenia – Umowy” ROB-BUD stosuje zapis: „*Przyjmujący zamówienie zastrzega sobie możliwość opóźnienia realizacji wykonania usługi*”. Postanowienie umowne o identycznej treści SOKiK uznał za niedozwolone wyrokiem z dnia 31 stycznia 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 31/02). Postanowienie to figuruje w rejestrze klauzul abuzywnych pod numerem 40. Porównywane klauzule są sformułowane identycznie. Obie zastrzegają dla przedsiębiorcy uprawnienie do opóźnienia się z wykonaniem usługi bez ponoszenia żadnych konsekwencji. Klauzule te wyłączają zatem odpowiedzialność przedsiębiorcy za szkody poniesione przez konsumenta na skutek opóźnienia w świadczeniu usług. Z uwagi na identyczne brzmienie klauzuli wpisanej do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone i klauzuli stosowanej przez przedsiębiorcę nie budzi wątpliwości, że przedsiębiorca posługuje się klauzulą, która została już wpisana do rejestru.

Analogiczna sytuacja zachodzi w przypadku postanowienia stosowanego przez ROB-BUD w ust. 4 „Zlecenia-Umowy”. Treść zamieszczonego w nim postanowienia: „*Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie*” jest literalnie identyczna z treścią postanowienia wpisanego, na mocy wyroku SOKiK z dnia 31 stycznia 2003 r., sygn. akt XVII Amc 31/02, do rejestru klauzul abuzywnych pod numerem 41. Również zatem i w tym przypadku, mamy do czynienia z tym samym postanowieniem umownym. Analizowane klauzule narzucają konsumentowi sąd miejscowo właściwy do rozstrzygania spraw, które w przyszłości mogą wynikać z łączącego strony stosunku prawnego. Klauzule takie godzą w interesy konsumenta, gdyż utrudniają mu znacznie drogę sądową. Niejednokrotnie zmuszają bowiem konsumenta do prowadzenia sporu sądowego w odległej od jego miejsca zamieszkania miejscowości. Wskazane postanowienia, w związku z tym, że narzucają rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy, stanowią klauzule abuzywne określone w art. 385³ pkt 23 k.c.

Uznanie, iż postanowienia umowne stosowane w obrocie konsumenckim przez ROB-BUD są tożsame z postanowieniami wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone przesądza o bezprawności tego działania. Jak wskazano bowiem powyżej, art. 23a ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów formułuje samoistną przesłankę bezprawności działań polegających na stosowaniu przez przedsiębiorcę postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ k.p.c.

Dla stwierdzenia przez Prezesa Urzędu stosowania przez przedsiębiorcę praktyki, określonej w art. 23a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest także wykazanie, że w wyniku jej stosowania przez przedsiębiorcę naruszony został zbiorowy interes konsumentów. Zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku – konsumentów. Do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów konieczne jest, by

działanie przedsiębiorcy zostało skierowane nie do konkretnego adresata, lecz do adresata, którego nie da się z góry oznaczyć indywidualnie. Wobec tego działanie to jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów (a nie jedynie wobec określonego konsumenta) i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości konsumentów. W niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem interesów nieograniczonej liczby konsumentów, których nie sposób zindywidualizować. Oczywiście jest bowiem, iż działanie przedsiębiorcy jest skierowane do nieoznaczonego kręgu odbiorców – dotyczy wszystkich potencjalnych konsumentów zawierających z ROB-BUD umowę o usługi montażu drzwi lub okien. W związku z powyższym należy stwierdzić, iż kwestionowane przez Prezesa Urzędu działanie przedsiębiorcy narusza zbiorowy interes konsumentów.

Wykazanie, iż działanie ROB-BUD ma charakter bezprawny i narusza zbiorowy interes konsumentów przesądza, iż działanie to ma charakter praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 23a ust. 2 w zw. z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad II

Bezprawność działań ROB-BUD polegających na podawaniu w treści „*Zlecenia - Umowy*” wyłącznie cen netto oferowanych usług wynika natomiast z naruszenia przepisu art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 lipca 2001 r. o cenach (Dz. U. Nr 97, poz. 1050 ze zm.).

Powołany przepis art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o cenach definiuje pojęcie ceny jako wartość wyrażoną w jednostkach pieniężnych, którą kupujący jest zobowiązany zapłacić przedsiębiorcy za towar lub usługę; w cenie uwzględnia się podatek od towarów i usług oraz podatek akcyzowy, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów sprzedaż towaru (usługi) podlega obciążeniu podatkiem od towarów i usług oraz podatkiem akcyzowym. W tym miejscu należy również wskazać, że art. 12 ust. 2 ww. ustawy nakłada na sprzedawców i usługodawców obowiązek podawania cen w sposób prosty i nie budzący wątpliwości co do ich wysokości. Obowiązki odnośnie sposobu informowania o cenach towarów i usług oferowanych kupującym zostały określone również w Rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad uwidaczniania cen i usług oraz sposobu oznaczania ceną towarów przeznaczonych do sprzedaży (Dz. U. z 2002 r. Nr 99, poz. 894 ze zm.). Przepis § 10 ust. 2 tego rozporządzenia wprowadza nakaz określania przez usługodawcę cen w taki sposób, aby zawierały one wszystkie elementy składowe ceny.

Z powyższego wynika, że podawanie w jakikolwiek sposób i w jakimkolwiek stadium zawieranej transakcji kosztu wykonania tych usług bez uwzględnienia wysokości obciążających ich podatku VAT stanowi naruszenie art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o cenach.

W związku z tym, że oferowane przez ROB-BUD usługi montażu drzwi i okien podlegają opodatkowaniu na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535), ceny tych produktów powinny uwzględniać stawkę podatku VAT. Tymczasem w wykorzystywanym przez ROB-BUD wzorcu umownym „*Zlecenia - Umowa*” w części dotyczącej charakterystyki dokonanego zamówienia zawarte jest sformułowanie „*Całkowity koszt wykonania usługi wraz z materiałem..... + 7% VAT*”. W ust. 6 wzorca znajduje się natomiast zapis „*Cena netto*”. Jednocześnie wzorzec ten nie zawiera informacji o wysokości kosztu usługi po uwzględnieniu obowiązującej stawki podatku VAT, tj. o cenie tej usługi w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o cenach.

Stwierdzić zatem należy, że przedsiębiorca w treści zawieranych z konsumentami umów o wykonanie usług montażu drzwi lub okien nie informuje w sposób zgodny z przepisami powołanej powyżej ustawy o cenie tych usług. Wskazuje jedynie na wartość netto wykonywanych usług, a zatem na koszt usługi nie uwzględniający wartości podatku

VAT. W świetle przepisów ustawy o cenach nie ulega natomiast wątpliwości, że cena podawana lub uwidaczniana przez przedsiębiorcę – bez względu na to, czy jest to cena umieszczana w reklamie, umowie czy miejscu prowadzenia działalności – powinna być ceną brutto, tj. zawierającą podatek od towarów i usług. Podawanie wyłącznie cen netto, nawet jeśli przekaz zawiera wzmiankę, iż cena ta nie zawiera w sobie kwoty podatku VAT, a w związku z tym konsument musi we własnym zakresie doliczyć do wskazanej sumy odpowiednią stawkę podatku, stanowi naruszenie art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy o cenach. Jak bowiem wskazał SOKiK w wyroku z dnia 19 maja 2005 r. (sygn. akt XVII Ama 11/04) iż *„Informacja o cenie towaru w wysokości (wartości) nie uwzględniającej podatku jest informacją nierzetelną, nieprawdziwą i niepełną, bo na przedsiębiorcy ciąży obowiązek oznaczania cen towaru zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa zaś konsument ma prawo znać cenę towaru, a nie obliczać ją sam, bez względu na to czy przy cenie towaru umieszczono ogólnikową informację - cena netto, cena+VAT itp.”*

W związku z powyższym, zakwestionowane przez Prezesa UOKiK działanie ROB-BUD, polegające na podawaniu w treści zawieranych z konsumentami umów o wykonanie usług wyłącznie cen netto tj. cen nieuwzględniających wartości podatku od towarów i usług uznać należy za bezprawne.

Działanie to wywołuje negatywne skutki w sferze interesów wszystkich konsumentów, będących potencjalnymi klientami ROB-BUD. Niewątpliwie bowiem podawanie przez przedsiębiorcę w treści zawieranych z konsumentami umów jedynie wartości netto zamawianych usług pozbawia jego kontrahentów pełnej informacji o kosztach, jakie będą musieli ponieść w związku z zamówioną usługą. W związku z tym, że oznaczenie ceny produktu lub usługi poprzez wskazanie ich wartości brutto nie stanowi prawdziwej informacji na temat kwoty płaconej przez nabywcę, wprowadza konsumentów w błąd co do rzeczywistych kosztów zakupu produktu lub usługi. Oferta ROB-BUD jest kierowana do bliżej nieokreślonej liczby konsumentów, stąd też należy uznać, iż opisane powyżej zachowanie biura uderza w zbiorowy interes konsumentów.

Praktyka ROB-BUD polegająca na podawaniu w treści umów o usługi zawieranych z konsumentami wyłącznie cen netto zamawianych usług ma charakter bezprawny i narusza zbiorowy interes konsumentów, a zatem wypełnia dyspozycję normy z art. 23a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co przesądza o konieczności uznania jej za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W związku z powyższym, orzeka się jak w sentencji.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Warszawie.

Otrzymuje:

Pan
Piotr Potraski
„ROB-BUD”
Podgóra 34
05-530 Góra Kalwaria